

Politik for imødegåelse af sexismen og forebyggelse og håndtering af seksuel chikane i SF's partiorganisation

SF vægter lighed og frihed højt. Vi vil være et parti, som er præget af respekt og mangfoldighed, hvor alle trives og kan begå sig trygt. Derfor vil vi imødegå sexismen – forstået som fordom og diskrimination pga. køn – både i samfundet generelt og i vores egen partiorganisation.

Seksuel chikane er uacceptabelt. Det er ødelæggende både for den enkelte og for det samlede organisationsmiljø, hvis det foregår seksuel chikane.

Den aktuelle debat om sexismen og seksuel chikane på danske arbejdspladser og i politik viser, at der er brug for en mere aktiv indsats for at bekæmpe sexismen og seksuel chikane.

Der er brug for at få omfanget og karakteren af sexismen og seksuel chikane i kortlagt, og for at arbejde med en kulturændring, som gør at seksuel chikane ikke finder sted.

Denne politik har til formål at øge opmærksomheden på, hvad sexismen og seksuel chikane er, skitsere nogle bud på, hvordan vi i fællesskab kan imødegå sexismen og forebygge seksuel chikane, og beskrive hvad man skal gøre, hvis det alligevel opleves.

Hvad er seksuel chikane?

Ligebehandlingsloven fastslår: Der foreligger sexchikane, når der udvises enhver form for uønsket adfærd med seksuelle undertoner med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima.

Der kan f.eks. være tale om

- Uønskede berøringer
- Uønskede verbale opfordringer til seksuelt samkvem
- Sjofle vittigheder og kommentarer
- Uvedkommende forespørgsler om seksuelle emner
- Visning af pornografisk materiale

Seksuel chikane har oftere baggrund i en manifestation af magt end i egentlig seksuel tiltrækning. I en situation, hvor det er ulige magtforhold, kan det være svært at sige fra, fordi man kan være belyst for repressalier eller for at blive udskammet. Hvis man er folkevalgt eller sidder i en ledende rolle i SF (landsledelse eller lokal tillidsvalgt) må man ikke have seksuelt samkvem med medlemmer under 18 år, jf. straffeloven. Derudover så har man som tillidsvalgt (landsledelse eller lokal tillidsvalgt) altid et ansvar ift. at være bevidst om asymmetriske magtforhold. Dette ansvar er særligt skærpet over for yngre og nyere medlemmer.

Andre med magtpositioner skal også være yderst opmærksomme på, at deres position betyder, at det kan være vanskeligt at sige fra, og derfor være yderst tilbageholdende med enhver seksuel opmærksomhed, uanset om den kan opleves som ønsket eller uønsket. Denne opmærksomhed bør desuden omfatte uformelle magtstrukturer i forhold til alder og anciennitet.

Seksuel chikane kan udøves uden en bevidst hensigt om at krænke. Udøveren kan måske være klodset eller tro, at man blot er morsom, men det springende punkt er, om adfærden kan have *den virkning* at krænke.

Det er vigtigt at understrege, at seksuel chikane er en følge af en sexistisk kultur, hvor der er socialt acceptabelt at diskriminere, negligere, kontrollere og på anden vis chikanere nogen på baggrund af deres køn.

Hvordan forebygger vi sexismen og seksuel chikane?

Sexisme og seksuel chikane er forbundet med tabuer, fordomme, myter og vittigheder. For at forebygge sexismen og seksuel chikane er det derfor vigtigt, at vi taler om det og i det hele taget øger bevidsthedsniveauet.

For at kortlægge omfanget og karakteren af seksuel chikane og sexismen i SF, gennemføres en undersøgelse heraf. Undersøgelsen gennemføres af Kvininfo. Udover belysning af omfang og karakter af sexismen og seksuel chikane i SF skal undersøgelsen belyse konkrete måder at arbejde med kulturforandring ift. seksuel chikane og forbedret ligestilling i partiorganisationen.

Landsledelsen har nedsat en følgegruppe, som skal bidrage til at få undersøgelsen i mål, hvordan der kan følges op på dens anbefalinger, og hvordan SF i øvrigt kan skabe en kultur uden sexismen, og hvor seksuel chikane ikke sker. Heri kan f.eks. indgå indhentning af erfaringer fra lignende organisationer og partier, som de seneste år har arbejdet med at skabe en mere inkluderende kultur.

Der holdes to webinarer: Et for medlemmer, hvor der tales om sexismen og seksuel chikane med henblik på at skabe større fælles bevidsthed, udbrede tanker om hvordan vi arbejder med det og få input til det videre arbejde. Og et hvor partiforeningsformænd og andre lokale ledere klædes på at lokalt at forebygge seksuel chikane og håndtere konkrete henvendelser herom. Et webinar der gentages i kvartalet efter der har været valg til landsledelsen med deltagelse af nye tillidsvalgte, nye landsledelsesmedlemmer og følgegruppen. Webinarerne skal afholdes af en kvalificeret tredjepart, f.eks. Kvininfo.

Seksuel chikane kan nogle gange finde sted i situationer, hvor påvirkning af alkohol spiller en rolle. Det anbefales derfor, at man på alle niveauer i partiet er særligt opmærksomme på sådanne situationer. Hvordan der kan arbejdes med det, konkretiseres af den ovenfor nævnte følgegruppe.

Hvad gør man hvis man oplever sexismen eller seksuel chikane?

Oplever man sexismen eller seksuel chikane, opfordres man til om muligt at sige fra overfor udøveren. Det kan naturligvis være vanskeligt på grund af f.eks. magtforhold, fordi man føler sig overrumplet, eller fordi man ikke tror det gør nogen forskel. Derfor er det forståeligt, hvis man ikke kan sige fra i situationen.

Landsledelsen har besluttet, at der skal nedsættes et ligebehandlingsnævn, som medlemmerne kan gå til i situationer, hvor man har oplevet diskrimination eller negative hændelser pga. køn, seksualitet, race, etnisk oprindelse, religion, alder eller handicap. Partiforeningerne kan ligeledes kontakte nævnet, hvis man ønsker sparring ift. sager om chikane og grænseoverskridende adfærd i partiforeningen.

Er man i tvivl om, hvor man skal henvende sig eller får man som eksempelvis partiforeningsformand henvendelser om seksuel chikane, kan man altid henvende sig til Ligebehandlingsnævnet.

De, der henvender sig kan gøre det anonymt, og nævnet må ikke videregive oplysninger om konkrete henvendelser uden vedkommendes samtykke. Oplever man grovere former for seksuel chikane såsom blufærdighedskrænkelser, overgreb eller voldtægt, vil man altid blive støttet i en politianmeldelse, hvis man har ønske herom.

Konkret har nævnet følgende opgaver:

- a. En vejledende/bisiddende funktion for den forurettede - kan sammenlignes med en tillidsmand
- b. En opklarende funktion – at undersøge henvendelser f.eks. ved at forhøre sig hos modparten om dennes syn på sagen samt undersøge evt. vidneudsagn.

- c. En medierende funktion – at facilitere at parterne taler sammen (i form af en slags konfliktråd), hvis begge parter ønsker det.
- d. En rådgivende funktion ift. relevante instanser i SF – at nævnet kan rådgive relevante instanser i SF om den ledelsesmæssige håndtering og eventuelle konsekvenser af en sag. Ligebehandlingsnævnet skal også forholde sig til, hvor sagen skal sendes hen til afgørelse, herunder også tage hensyn til om der er forhold, der gør at vanlig praksis ikke er hensigtsmæssig. Ligebehandlingsnævnets beslutninger kan indbringes for landsledelsen.

Det er vigtigt, at Ligebehandlingsnævnet medtager i sin vurdering, at der kan være forhold, hvor det ikke er hensigtsmæssigt at en sag f.eks. skal behandles lokalt. Det overordnede princip er at den oplevede krænker eller krænkere ikke må være den eller de, der træffer en beslutning om en sags afgørelse. Derfor skal Ligebehandlingsnævnet medtage i sine vurderinger ift. hvor sagen skal behandles om der er tale om en kultur, en større personkreds, magtforhold eller andet, der gør det vanskeligt at få en hensigtsmæssig proces. Den krænkede skal høres herom. Det er altid muligt at sende sagen direkte til Landsledelsen.

De instanser, der modtager sagen er forpligtet til at melde tilbage til Ligebehandlingsnævnet hvordan de har håndteret den. Det er hensigten at der for instanserne også er et lærings-aspekt, således at fremtidige sager undgås,

Ligebehandlingsnævnet består af tre medlemmer (og 2 suppleanter), som vælges af landsledelsen i december. Der vælges også to suppleanter, som kan indkaldes ved forfald eller inhabilitet. Der indhentes kandidatforslag fra partiforeningerne. Medlemmerne bør have erfaring med at tale med mennesker om vanskelige personlige sager og med sagsbehandling. Skal have stor personlig integritet og god dømmekraft. Fagligheder om psykolog, jurist, socialrådgiver o.l. vil være relevant. Viden om køn og magt vil også være foretrukket. Medlemmerne må ikke have andre tillidshverv i SF. Ligebehandlingsnævnet aflægger beretning til landsledelsen.

Hvad gør man, hvis man oplever at andre udsættes for seksuel chikane?

Oplever man situationer, hvor andre udsættes for seksuel chikane, opfordres man til at tage kontakt til den, man mener, er blevet udsat for chikane og gøre opmærksom på ovenstående muligheder for dels at tale med den, som har udøvet chikane, og dels at rette henvendelse til ligebehandlingsnævnet. Som tredjepart er det dog også muligt, hvis man er vidne til noget, man utvetydigt oplever som seksuel chikane af et andet medlem, at tage direkte kontakt til ligebehandlingsnævnet herom. Ligebehandlingsnævnet skal kontakte den, som opleves udsat for seksuel chikane inden de starter en sag.

Konsekvenser

Formålet med denne politik er først og fremmest at forebygge. Sker der alligevel seksuel chikane, kan det – afhængig af sagens karakter – få konsekvenser for udøveren. Udøverens position i partiet må ikke på nogen måde hindre at vedkommendes opførsel får konsekvenser.

Formålet kan også være at uacceptabel adfærd påtales og at udøveren får mulighed for at ændre adfærd. Sager skal behandles efter partiets sædvanlige regler og praksis (med mindre Ligebehandlingsnævnet beslutter andet) og med indstilling fra Ligestillingsnævnet, dvs.:

- Udelukkelse af partiet skal besluttes i landsledelsen.
- Er der tale om en medarbejder skal landssekretæren afgøre om der skal være ansættelsesmæssige konsekvenser (advarsel, opsigelse, bortvisning).
- Er der tale om et medlem med et tillidshverv, skal den instans, der har valgt vedkommende beslutte om man kan beholde sin post.

- Er der tale om en folkevalgt skal byrådsgruppe, regionsrådsgruppe eller folketingsgruppe tage stilling til om vedkommende skal fratages en parlamentarisk funktion (ordførerskab, udvalgsformandspost ol.).
- Er det tale om en kandidat skal den opstillende myndighed (typisk partiforeningens medlemsmøde) tage stilling til om vedkommende skal genopstilles.

Når der skal tages stilling til hvilken konsekvens en krænkelse skal have, skal man tage hensyn til krænkelsens grovhed, magtforhold og evt. gentagelser.

Klager behandles efter følgende principper:

- Den der udsættes for grænseoverskridende adfærd kan tilbydes krise- og psykologhjælp.
- Klager kan ikke behandles af den instans, den vedrører.
- Der udvises den nødvendige diskretion/beskyttelse af de involveredes værdighed og privatliv. Eksempelvis må der ikke videregives oplysninger om sagen til uvedkommende, og hvis den ikke ønsker at sagen forfølges overfor udøveren, sker det ikke
- Klager undersøges konkret og behandles hurtigst muligt
- Alle de involverede parter har ret til en saglig og fair behandling
- Klager bør være underbygget af udførlige oplysninger om hvad man har oplevet, herunder eventuelt vidneudsagn
- Efter sagens beskaffenhed kan parterne mødes til dialog om det passerede

Afslutning

Denne politik er i sin karakter foreløbig, og bør opdateres, når der via de nævnte initiativer er indhøstet mere viden og kompetence på området.